

Uredništvo in upravnništvo:

Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“

izbaja v pondeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

Naročnina listu:

Celo leto . . . . . 12 K
Pol leta . . . . . 6 K
Četrt leta . . . . . 3 K
Mesečno . . . . . 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 139.

Maribor dne 29 novembra 1912

Letnik IV.

Klevetnikom in ovaduhom!

Nemci in njihovi podrepaniki, naši nemškutarji, so pričeli proti nam z grdo, podlo gonjo.

Mi vstajamo. Naveličali smo se delati tlako o-holemumu sosedu, zato se že leta in leta sem sistema-tično in vstrajno pripravljamo, da bi otresli žuleč jarem. Naše delo je rodilo vspehe. Od leta do leta smo se tesneje združili, da bi se lahko vspešnejše potegovali za naše pravice. Po dolgem trudu se nam je letos celo posrečilo, da smo se strnili z brati Hr-vati v enotno bojno falango. Vse to je vzbujalo in vzbuja pri naših ljubeznivih sosedih nepopisen — strah. Na vse mogoče načine so že skušali zastaviti našemu napredovanju pot. Hujskaši so proti triažiz-mu kot največji nevarnosti za alpsko nemštvo in sli-kali trialistične težnje kot protiaavstrijske, pozivali so celo nemštvo, naj pozabi na vse drugo in naj navali z vso silo na jug, v zadnjem času so začeli iskati stikov z Mažari, da bi z njimi združeni še enkrat potlačili Jugoslovane itd. Ker pa nimajo upanja, da bi jim vse to kaj pomagalo, so se podali sedaj na najumazanejša in najtemnejša pota. Ker smo mi vz-radoščeni nad zmago križa na Balkanu, so se po-dali na pot ovaduštva. Na zgoraj nas hočejo denun-cirati in očrniti kot protidinastične in protiaavstrijs-ke. Je to peklenško, satansko delo, ki pa, upamo, ne bo prineslo zaželjenih vspehov. Prelili smo te-kom stoletij za monarhijo že toliko krvi, da si ne moremo misliti, da bi kdo dvomil nad našo podlož-niško lojalnostjo. Ne da bi se hvalili, lahko mirne-ga srca rečemo, da smo žrtvovali za obstoj monar-hije že veliko več kot naši klevetniki in ovaduh. Skozi stoletja je naša križ branila mejo in ko so se drugi narodi puntali ter žugali prestolu, so bili zo-pet Jugoslovani, ki so obvarovali državo. Skoro se nam zdi nečastno, da bi svoje nad vsak dvom vzvi-šeno patrijotično mišljenje branili pred napadi mno-gih zelo dvomljivih elementov, vendar da se ne bo reklo: jqui tacet consentire videtur, pribijemo kratko samo nekatera dejstva:

Mi smo bili vedno, cela zgodovina do najzad-nejšega časa to priča, in smo zvesti habsburški di-nastiji in avstrijski monarhiji. Vedno in povsod smo povdarjali, da je bodočnost Avstrije tudi naša bodoč-

nost in vse naše težnje, vse naše cilje hočemo v-resničiti samo v okvirju avstrijske države in pod okriljem habsburškega orla. Če se pa vesejimo zmag balkanskih držav, je to nekaj naravnega. Balkan-ski narodi so nam bratje po krvi. Združuje nas z nji-mi sorodnost jezika in sorodnost vere. Porazi, ki jih dožive Turki, niso samo kazni za neštete krivice, ki so jih prizadajali balkanskim rodom, temveč delo-ma tudi zasluženo plačilo za nešteta gorja, ki so jih zagrešili nad našimi pradedi. Tudi bi bilo protikulturno in naravnost barbarsko, če bi simpatizirali s Turki, ki so tekom dolgih stoletij dokazali, da niso zmožni in sprejemljivi za nikako prosveto, za nikak napredek, med tem ko obetajo vstajajoči balkanski narodi tudi v tem oziru pridobitev za kulturo Ev-rope.

Ravno tako je naravno, če opozarjamo mero-dajne kroge, naj v očigled svobodnih balkanskih dr-žav poskrbe, da se krivični vladajoči sistem pri nas odpravi. Skrb za monarhijo nam narekuje ta o-pomin. Saj bi bilo vendar nekaj povsem naravnega, če bi se s časom začele porajati v tlačnih in zapo-stavljenih avstrijskih Jugoslovanih iredentistične te-žnje, ker vsaka krivica rodi odpor. Kratkovidne vla-de bi jih same vzgojile in one bi tudi bile vzrok, če bi te težnje postale državi nevarne. Dajte Jugoslo-vanom pravice, ki jim grede in niti v sanjah se ne bo nikdar nihče pregrešil proti od očetov podedova-ni in vcepljeni ljubezni do avstrijske monarhije!

In konečno: če svarimo pred vojsko z balkan-skimi državami, je li to kaj protiaavstrijskega? Ka-kor dozdej je tudi danes naše stališče neomajano, da je za Avstrijo edino pametna politika, če ostane z balkanskimi državami v prijateljstvu. Krvavi ob-oroženi konflikti z balkanskimi narodi nam za ved-no zapro pot na Balkan in če bodo enkrat zasovra-žila Avstrijo balkanska ljudstva, potem je njena bo-dočnost na Balkanu zgubljena. Da bi pa ravno voj-ska v sedanjem času vzbudila brezmejno sovraštvo, nam bo pritril vsak. Ker bi tedaj vojska državi samo škodovala, zato smo proti njej, ne glede na ve-like žrtve, ki bi jih zahtevala in ne glede na ne-varnost, da se izcemi svetovna vojska. Zato smo pa tudi hvaležni Nemčiji, do katere drugače ne gojimo nobenih simpatij, da je s svojo razsodno in mirolju-

bno politiko zastavila pot raznim zaslepljenim boj-nim hujskačem, ki ne zahtevajo vojske iz skrbi za državo, ampak iz sovraštva do Jugoslovani in za nepoznanja razmer.

Za konec samo še to: Odločno odklanjamo, da bi nas sumničeli in obrekovali radi protiaavstrijskih teženj ljudje, ki vedno škilijo preko črno-zlatih mej, ki širijo pri nas vsenemški protestantizem in pri-pravljajo na vse mogoče načine pot Hohenzollern-cem. Ravno tako tudi odklanjamo in obžalujemo, da so se spustili v to temno početje nemški katoličani, ki so povsem pozabili na vsa krščanska načela in radi nepoznanja razmer in nepoučenosti črajo drža-vo v nesrečo. Mi smo na jugu doma, mi poznamo odnošaje in ljudsko dušo, naši pradedje so skozi sto-letja vestno stražili in branili mejo, prepustite to de-lo sedaj nam in vpoštevajte nas in naše nasvete! Vsem klevetnikom in ovaduhom pa kličemo: Der größte Schuft im ganzen Land, der ist und bleibt der Denunziant!

Posojilnice in vojska.

Iz par krajev nam prihaja vest, da gotovi kro-gi zopet begajo ljudstvo, zlasti vlagatelje, s tem, da se bo pri nas pričela vojska in da je potrebno, da dvignejo denar iz posojilnic. Predno se bomo pečali z raznimi razlogi, s katerimi skušajo brezvestni hujskači vlagatelje prepričati, moramo povdarjati, da so se v zadnjem času razmere v toli-ko spremenile, da je vojna nevar-nost za Avstrijo izključena. Vse naše velesile namreč uvidevajo, da bi ne ostalo samo pri vojski Avstrije z dvema sosednjima državama, tem-več bi nastala cela evropska vojska, katere posledice bi bile razun obilnih človeških in denarnih žrtev — precejšnje spremembe na zemljevidu Evrope, za-to, dela vse za mir.

Največkrat se bega ljudstvo s tem, da bo na-stala vojska in bo država pobrala ves denar iz po-sojilnic. Kdor tej nesmiselni trditvi verjame, ne po-zna popolnoma nič poslovanja posojilnic. Vlog, ka-tere prinesejo vlagatelji, nimajo posojilnice nakopi-čenih v svojih blagajnah, temveč iste razposodijo svojim članom in, če imajo kaj odvišnega denarja,

PODLISTEK.

Zaigrana vas.

Narodni motiv iz XVIII. stoletja. Spisal Prote-Ko-nec iz Srednje vasi.

(Dalje)

Na vse zgodaj je trkal grajski vojnič na Dagarinova vrata . . .

Dagarin se je prestrašil, ko je videl vojniča zaviti v zimski kožuh. Bistveno mu je padel v glavo: kaj ko bi bil kdo pošast iz govor?

Pa se pritaji in pobzuje v stran . . .

— Kaj pa to pomeni, da se vojnič tako zgodaj pritiska na naše vrata?

— Oče Dagarin, stopite malo v mano! Hladno je, pa saj imate kožuh.

Dagarin se čudi, pa ne odpravi zapre vrata za sabo in stopa za valbetom čez vrtove naravnost na skalo.

Oskrbnik grajski se ustavi, pa začne:

— Baronesa Marija me je poslala do Vas. Vsi vemo, da ste Vi spreten pjavač in da se ne vstra-šite nobene vođe, če je še tako deroča in globoka. Ali bi Vi skočili zdaj-le s skale v Poljansčico, Da-garin?

— Pa čemu, gospod valpet? — popraša sedaj navidezno kmet Dagarin, dasi je takoj zaslutil, kaj in kako.

— Na dnu reke Poljansčice je mošnja poln ce-kinov. Ako prinesete mošnjo iz vode, prejmete lepo darilo.

Dagarinu se je čelo zmračilo. Na misel mu je hodil prijatelj Zelnik. Dušni razpor se ga je ločil in v pomiselkih je bil, kaj naj stori? Ali naj se potaji in pride brez mošnje iz reke, ali naj jo dvigne iz dna vodé . . .

Na nebu so zvezde sijale in jutraenja zarja je tajala roso.

— Kaj premišlujete, oče Dagarin? Takega za-sluzka ni vsak dan — reče oskrbnik.

Dagarin se obrne zopet do valbeta in pravi:

— Pa če mošnje ne najdem?

— Nič ne de. Kolikokrat se polotimo še bolj ne-varnih stvari brez vspeha.

— Pa poskusimo! — pravi Dagarin.

Ozre se okrog sebe, seže po kožuh, sleče si srajco in hlače . . .

Slečen stopi na skalo, se prekriža in reka je zašumela . . .

Nekaj sekund je minilo.

Dagarin se pokaže na površju, spleza na ska-lo in pravi, tresoč se od mraza:

— Tu notri ni mošnje. Morda jo je reka od-nesla dalje?!

— Se enkrat poskusite, oče Dagarin! Skočite malo dalje.

Dagarin je videl polno mošnjo na dnu. Pa še je bil v dvomu, ali naj jo prime, ali naj jo prihrani za Zelnika! Toda mraz ga je tresel in odločiti se je bilo treba.

Dagarin se spusti z „jamce“ na „štuček.“

Zopet se požene v valove, ki ga hipoma zagre-nejo . . .

Valpet ni gledal dolgo časa.

Dagarin se zopet pokaže na površju — pa z mošnjo v roki.

Kmet se oblači, oskrbnik pa šteje cekine. Ne-kaj čez dvesto jih je bilo.

— Ste že res junak, oče Dagarin! Plačilo ne izostane. Sedaj pa le brž domov, da se ne prehladi-te.

Valpet je odhitel z rumenimi zlati v grad, a kmet pa je tekel čez vrtove proti svoji hiši. Premiš-ljal je, kako se izgovori svoji ženi, še bolj pa, ka-ko se opraviči pred Zelnikom.

Toda vest mu je bila mirna in zvečer je za-

spal sladko, sanjal sanje o žoltih zlatih in kristal-nih gradovih, o povodnjem možu Trdoglavu in nje-govem kraljestvu . . .

V.

Jasna noč je bila in zvezde so migljale. Me-sec je svetil in psi so lajali.

Lajali so na grajskem dvoru, da pasji fant ni mogel spati, v slami poleg pasje kočje je tezal raz-tegnjen in dva psička sta se grela pod njegovimi koleni.

Na mislih mu je bila Urša, grajska dekla. — Baronesa Marija mu obeta že dve leti, da jo bo še smel poročiti. Pa le še ni nič.

In pasji fant vstane, zakliče enega izmed teh psov, pa hajdi okrog gradu.

Tam na voglu je bila grajska kuhinja, poleg kuhinje pa spalna soba za deklo.

Pasji fant gleda, pa vidi, da so okna razsvet-ljena nad grajsko kuhinjo. Nevoljen se zopet vrne k pasji kočji.

Baronesa Marija je pospravila in pripravila i-gralno sobo. Na fotelju sedi in z nohtom drsa čez kvarte, ki so ležale raztresene po mramornati mizi. Bajna svetloba je igrala po njenih licih in težka sa-pa je dihala iz njenih nosnic.

Vstopi baron Ivan.

— Baronesa Marija! Jaz sem pripravljen, da izgubim sedaj vse svoje premoženje, in to Vam na ljubo!

— Gospod baron! Laskavo govorite, toda pri igri ni nobene šale. Cekine smo dobili iz vode, pa sto zlatov je še premalo.

— Baronesa Marija! Če ste tako neizprosni, pa bodi! Takoj poravnamo, kakor hitro se igra začne. Saj kar je Vaše, je moje, ali ne?

— Gospod Ivan; Zdaj še ne. Ljubezen se v ognju poskusi.

Vstopita gospod Oblak in grajšček.

Smleška baronesa Marija naliže iz majolke v srebrne čaše rumenega vina in pijo.

istega naložijo pri zvezi. Tudi zveza nima milijonov mirno spravljeneh v svojih blagajnah, temveč pomaga s kreditom onim posojilnicam, katere nimajo dovolj denarja, ostanek pa ima dobro naložen. V blagajnah posojilnice se nahajajo le neznatni zneski, ker bi imele posojilnice le izgubo, ako bi pustile večje zneske brezobrestno v blagajnah ležati. Vse te razmere dobro pozna državna uprava, zato ne bo iskala denarja v blagajnah posojilnic, kjer bi ga le zelo malo našla. Pomisliti pa treba dalje, da je denar v blagajnah posojilnic zasebna last in da ni mogoče, da bi se država meni nič tebi nič polastila zasebnega premoženja. Če bi to bilo mogoče, potem bi se moral vsakdo bati! za celo svoje premoženje; nič bi ne pomagalo, da dvigne vlagatelj denar iz posojilnice in ga dene doma v kake nogavice, ali pa skrije v posteljo, prišla bi država in ga pobrala. Pa ne samo to, država bi mu zaplenila živino itd. in vse prodala. Ker se kaj takega v najhujših vojnih časih še ni zgodilo, ker v sedanji vojski na Balkanu niti Turčija, kjer vladajo res — bolj turške razmere, kaj podobnega ni storila, je popolnoma izključeno, da bi moderne države kedaj posegle po zasebni lasti svojih državljanov.

Najdejo se hujskači, ki prigovarjajo vlagateljem, naj dvignejo denar iz posojilnic, češ, sovražnik bo prišel v deželo in pobral denar iz posojilnic. Da je tudi ta strah prazen, je razvidno iz tega, ker Avstrija ne pride v vojne zapletljaj. Vzemimo pa, da bi naša država res prišla v vojno položaj, potem je popolnoma izključeno, da bi sovražnik prišel v naše dežele, ker se bodo vsi vojni dogodki odigrali v deželah na jugu in vzhodu, ki meje na tuje države. Pustimo končno veljati trditve, da pride kak sovražnik v deželo! Kaj se bo zgodilo? Pobral ne bo samo malenkostnih zneskov iz blagajnih posojilnic, temveč ropal povsod in ne bo ljudem nič pomagalo, če so vzdignili denar iz posojilnic in ga imajo doma, ker jim ga bo sovražnik odnesel. Če pobere pa sovražnik denar iz posojilnic, ne bodo tega trpeli ne vlagatelji in ne člani, ker ima vsaka posojilnica večji rezervni zaklad, kakor znaša njena gotovina v blagajni. Nadalje je pa skoraj gotovo, da bi po končani vojski lahko posojilnice, ako bi jim zavarovalnice ne izplačale oropanega denarja, po svojih knjigah dokazale, koliko gotovine so imele v blagajni in bi se jim ista, če jo je sovražnik oropal, povrnila, dočim posameznik, kateremu je sovražnik ne le pobral ves denar, temveč uničil vse imetje, ne bo mogel dokazati, koliko je izgubil vsled vojske, in se mu tudi ne bo nič povrnilo. Pač pa obstoji v slučaju vojske, če tudi ne pride sovražnik v deželo, za vsakega človeka, kateri ima denar doma, nevarnost, da mu roparji ali tatovi pokradejo denar, ali pa sežgejo vsa poslopja, ker v časih, ko morajo mladeniči in mladi možje iz doma, pridejo razni elementi na svitlo, kateri na stroške drugih dobro in brezskrbno žive in ne razločujejo kaj je moje ali tvoje. Kdor trezno vse to presodi, bo v slučaju vojske vso svojo gotovino vložil v posojilnice, katere imajo železne blagajne na razpolago, katere so proti vltomu zavarovane — v slučaju, da sovražniki vltomijo v blagajne posojilnic, bi zavarovalnice, katere bi že znale najti pota, da pridejo zopet do svojega denarja, trpele škodo — katerih ne more požar uničiti, ker ne morejo stene pregoreti, ne pa dvigal denar iz posojilnic in ga spravljati v nevarnost.

Najčešče se sliši: dvignimo denar iz posojil-

nic, ker bo v slučaju vojske zgubil svojo vrednost. Če zasledujemo vojne dogodke zadnjih let, naprimer vojsko Nemcev s Francozi (1870-71), bursko vojsko (1899), vojsko Rusov z Japonci (1904-5), vojsko Italije s Turčijo (1911) in sedanjo vojsko na Balkanu, vidimo, da nobena država ni nikdar na to mislila, da bi poslabšala vrednost denarja. Še celo Turčija, ki je v vojski z Italijo doprinesla velike denarne žrtve in ima sedaj v boju z štirimi sovražniki ogromne stroške ter bo morala večji del svojega evropskega ozemlja prepustiti drugim državam, kljub svoji slabosti upravi ne misli na to, da bi poslabšala vrednost denarja, temveč že sedaj išče nova posojila; da bi pa kaj takega storile moderne države, kojih denarno gospodarstvo odgovarja modernim načelom, kojih državne banke so pravilno organizirane, je popolnoma izključeno.

Pomislimo pa nekoliko dalje: ali se bo poslabšala le vrednost denarja, kateri je naložen v posojilnicah? Kaj še! Če bi se to res zgodilo, se bo poslabšala vrednost vsega denarja in roko v roki s tem bodo padle cene za vse pridelke, izdelke, posestva, poslopja itd. Najdejo se „modri“ ljudje, ki pravijo: dvignimo denar iz posojilnic in si nakupimo vole, posestva itd., da se izognemo nevarnosti poslabšanja vrednostni denarja. Dotičniki ne pomislijo, da se bodo voli, ki so stali 1000 K, ako denar zgubi svojo prvotno vrednost, pozneje prodali le za polovico, ali še nižje itd. Vsi vlagatelji naj mirno pustijo svoje vloge v posojilnicah, če se žele obvarovati vsake škode.

Kake pa bodo posledice balkanske vojne za naše posojilnice? Odkrito moramo reči, da ne bodo slovenske posojilnice, ker niso v zvezi z bankami, industrijskimi podjetji in veletrgovinami, občutile posledice. Mi Slovenci smo kmečki narod, naše posojilnice so le v zvezi s kmeti, nimajo nobenega stika z mednarodno industrijo in trgovino, radi tega tudi niso nič prizadete. Poglejmo si pa banke in razne neslovenske mestne zavode, na primer hranilnice (šparkase), katere so velike svote posodile meščanom (veleobrnikom, veletrgovcem) in so odvisne od denarne politike državnih bank! Naša Avstro-Ogrska banka, kakor tudi poštna hranilnica so povzdignile obrestno mero na 6%, navadne banke so zvišale obrestno mero tako, da plačujejo posojilojemalci 8—10 in še več odstotkov, vse mestne hranilnice so zvišale obrestno mero za posojila in sicer hranilnica v Mariboru (šparkasa) na 5½%, v Gradcu na 5¼% (porej 4%), v Celju na 6%, v Brucku na 6% (menični kredit), v Mariburgu na 6½%, v Brežicah na 7% (menični kredit) itd. Da kmečke posojilnice ne občutijo posledice balkanske vojske, je najboljši dokaz ta, da še do sedaj ni nobena zvišala obrestne mere za posojila in najbrž tudi v bodoče ne bodo. Kaj pa naj izvajamo iz zviševanja obrestne mere za posojila, katero so v kritičnih časih uvedli mestni neslovenski zavodi? Prvič to, da je bilo iz gospodarskega stališča potrebno, da se je izvedla organizacija kmečkih posojilnic, katere v kritičnih časih ne pritiskajo na dožnike, in drugič, da kmečke posojilnice niso v nobeni zvezi z industrijo in veletrgovino, ne občutijo posledice vojske in da je najboljša, da se v vseh slučajih ljudstvo poslužuje svojih domačih kmečkih denarnih zavodov.

Vlad. P u š e n j a k.

Nove orgle v Podčetrtku.

Orgle — ta kraljica instrumentov — se smejo razen oltarja, krstnega kamena in spovednice prištevati med najmenitnejšo cerkveno opravilo, zakaj one imajo namen, služiti Bogu ter poveljevali službo božjo in izpodbujati vernike k pobožnosti. Zato mora cerkveno predstojništvo tudi orglam posvetiti svojo pozornost, ker ni vse eno, če so iste v dobrem ali v slabem stanju in če še sploh morejo služiti svojemu namenu.

Tako se je zgodilo pri nas, da so se orgle postarale in že dalje časa razglašeno in hreščče klicale po novih. Zato smo se odločili, v spomin evharističnega leta naročiti nove in moderne orgle. Postavil jih je gospod Josip Brančič, orglarski mojster v Mariboru, začetkom meseca novembra kot svoje 103. delo (opus 103).

Z ozirom na velikost cerkve in tesnobo na pevske kore imajo sledečo dispozicijo:

I. Manual (54 tipk): Principal 8', Gamba 8', Salicional 8', Gemshorn 8', Gedeckt 8', Traversflöte 4', Doublette 2 in dve tret.

II. Manual (54 tipk) je kombiniran razen Doublette v vseh izpremenih prvega manuala s posebno napravo „podvojene sapnice“ (Zwillingslade).

Pedal (27 tipk): Subbass 16'. Semkaj spada tudi „nogavnica“ za crescendo in decrescendo. Na svojem mestu se nahajata tudi avtomatičen zaznamovalec izpremenov in generalni iztikalec.

Zveze: Pedalkoppel I. Man., Pedalkoppel II. Man., Superoktavkoppel I., Superoktavkoppel II.-I., Suboktavkoppel II.-I., Basskoppel.

Zbiralniki: Piano. Mezzoforte, Fortissimo, Iztikalec in Sprožnik.

Igralni kor stoji vstrie orgel na epistelski strani. Sistem je cevnopneumatičen, meh na dnu orgel, sapni pritisk 90 mm, odgovarjanje glasov točno, egalizacija in intonacija dobra, značaj izpremenov izrazit, pa ne pretiran, zlasti dopadeta vijolinska izpremena Gamba in Salicional. Delo mojstra hvali!

Cena 3800 K, to je: 400 K za izpremen, 600 K za napravo „podvojene sapnice“ in vožnja do zadnje železniške postaje, je primerna, pravzaprav nizka.

Dne 14. novembra je domači župnik orgle slovesno blagoslovil, je potem izpregovoril slovesnosti primerno besedo in služil slovesno sv. mašo ob asistenci dveh sosednjih gospodov župnikov. Domači pevci (12 ženskih in 6 moških glasov) so izvajali 4-glasno Kimovčevo mašo „In honorem s. Caeciliae“. Izpremljive molitve: introitus, gradualne in comunio Moralno, offertorium recitando in vloga Lj. Hudovernikov „Laudate“, Tantum ergo P. H. Sattnerjev iz Cecilije (nova izdaja) IX.

Udeležba je bila mnogobrojna; posebno veselje so nam napravili mili gostje od Sv. Križa tik Slatine.

Zaradi poznega jesenskega časa se je kolavdacija preložila na spomlad. Takrat nameravamo pa prirediti večjo slovesnost s cerkvenim koncertom. — Da se nam to posreči, v to pomozí Bog na priprošnjo sv. Cecilije!

„Le veličastno nam orgle donite,
Slavite večnega Boga,
Gorečnost v sreih človeških budite,
Ves svet časti naj Stvarnika!“
V Podčetrtku, na praznik sv. Cecilije, device mučnice in zavetnice cerkvene glasbe, dne 22. nov. 1912.
Št. P., župnik.

Igra se začne tretjo noč.
Igrali so počasi, previdno. Zdaj je bila sreča pri tem, zdaj pri onem.
— Dolgočasna je igra danes! — zakliče gospod Ivan.
— Vi ljubite strast, — ga zavrne baronesa Marija.
— Jaz pač ljubim strastno, imate prav, — reče baron Ivan.
— Ljubezen je denar, — reče Smleški grajščak.
In zopet so molčali. Samo enakomerni klici posamičnih barv in kart so se čuli v mračni svetlobi sobe.
Pa Smleška sta začela dobivati. Že je kupček cekinov narasel na široko in visoko.
Kar se nenadoma obrne sreča.
Baronesa Marija je igrala enojno. Pa le začasno.
Zopet se je list zasukal in domači grajščak je položil zadnjo pest zlatov na mizo.
Strast se je vnela.
Igrali pa so počasi.
Smleški je napravil na tihem pagat.
Tako nato ga je njegov brat tudi napovedal. Pa še stavo so napravili.
Baronesi je srce močno utripalo.
Gospod Oblak je izpil polno kupo.
Ura je že polnoč udarila.
Pasji fant se je še enkrat priplazil izza vogla, da bi poklical Uršo. Pa čul je take nenavadne vzklize z vogla doli, da se je zbal in se vrnil spat.
— Pa ne da bi duhovi razsajali po gradu, — si misli. — Saj gospoda ne čuje tako dolgo.
V voglu grada so kvarte padale po kameniti mizi, da so siveče na leščencu migljale od vetra, kakor kakor bi bile pijane.
Baron Ivan je pagata napovedal in ga je tudi dobil.

— Pa končajmo. V Poljansčici ni več cekinov, da bi jih Dagarin pobiral, — reče Smleški grajščak in vrže kvarte na vogel mize.
Njegov brat pospravlja žolte zlate.
Baronesa Marija je skoro omedlela.
— Baronesa, ljubezen se v ognju poskusi, — reče baron Ivan. — Ali Vam nisem rekel, kar je moje, to je Vaše?
Baronesa ga je pogledala s pomenljivim oesom in se naslonila na fotelj.
Gospod Oblak se vgrizne v ustnice, pa izpregovori:
— V Poljansčici ni več cekinov, da bi jih kmet Dagarin pobiral, toda kmetov je devet Podbregom.
Vsi se spogledajo.
Baronesi Mariji se hitro povrne strast do igre.
— Velja! — pravi Smleški. — Devetkrat še gremo okrog, vselej za enega kmeta.
— Velja! Prvo število ima Zelnik.
In so igrali za svoje podložne kmete.
Igra se je zasukala. Pa se je zopet presukala.
Pasji fant je še tretjič poskusil svojo srečo. A ko pa sliši imena kmetov Podbregom, se mu lasje zažežijo in odkuri jo nazaj na dvorišče.
Že je Oblak izgubil sedem kmetov, pa jih je zopet dobil.
Zmenili so se: kdor napove pagata, dobi vseh devet kmetov, ali Oblakovih Podbregom, ali Smleških v Št. Valburgi.
Že se je petelin oglasil, pa pagata ni še nihče napovedal.
Kar se Smleškemu grajščaku zablešče oči. Tih diha in čaka, če je prav razdeljeno.
— Igram, — reče.
Kupi trikrat, pa ponosno zakliče:
— Pagat!
Vsi so se spogledali.
Baronesa zakliče bratu:

— Bratec moj, to je zadnja!
In odločno vstane s fotelja.
Nasprotna igralca hitro zakrijeta kvarte, boječ se, da jih baronesa ne pogleda.
Igrali so.
Grajščak Oblak je malomarno metal kvarte na mizo. Baronesa Marija je trepetala.
Igra je bila dodelana.
Samozavestno, pa vendar nekako boječe, je Smleški grajščak vrgel pagata nazadnje na mizo.
Kmetje Podbregom so mdji. Čutri mi pokažeš urbarij!
In vstali so, pa odkajali brez slovesa.
Sreča pri igri je kozjebrađu Ivanu naklonila nevesto. Devet kmetov Podbregom pa je od tiste noči dalje spadalo pod Smleško grajščino.
Dagarin se je dostikrat jezil proti Zelniku, ko je hodil na flako v Smleško grajščino.
— Da nisva rajši midva spravila tistih cekinov v Poljansčici?
— Vidiš, ali Ti nisem pravil? — je dejal Zelnik.
— Svoboda je šla, a poštenje je ostalo.
— Ali je poštenje samo za kmeta?
— Tudi za gospodo je. Toda Ti vendar ne moreš meni nepoštenja očitati, ako jaz prodam ali igravam svojo kravo? Mi pa smo grajščinski hlapi! Toda, potrpi, ljubi moj! Prišel bo čas, da bodo grajščaki ravno tako delali drugim, kakor mi njim. Ljudje se spreminjajo in izginjajo, pravica pa ostane! Saj svoboden tako nihče ne more biti popolnoma. A brez gosposke tudi svet obstati ne more, kakor ne brez kmeta. Toda to je krivica, da tlačanimo tako daleč in ta krivica ne gre na rovaš gosposke, ampak na rovaš strasti, ki je mladi grajščak ni mogel in ni hotel krotiti. Take oblasti pogrešamo, ki bi nas štela zoper krivice. In videl boš, da jo dobimo.
— Bog te usliši! — je rekel tovariš in se zamislil.

Vojska na Balkanu.

Mirovna pogajanja se nadaljujejo. — Srbi še niso prodrli do Adrije. — Med Avstrijo in Srbijo še vedno ni sporazuma. — Nemški listi hujskajo dalje. — Nevarnost vojske je vendar pomenjala.

Na bojnem polju se v zadnjem času ni zgodilo nič novega. Bolgari so gospodarji Tracije do kataldžian utrdb. Vzvemši trdnjavo Odrin, ki se še zilavo brani. Ker je pa posadka v Odrinu z živili proti koncu ter so bili vsi njeni številni poskusi predreti železni obroč oblegovalcev brezuspešni in ker vrhu tega še razsajajo v mestu razne kužne bolezni, je kapitulacija Odrina neizogibna. Ostali balkanski zavezniki so skoro že izvršili svoj bojni načrt. Grška je po zavzetju Soluna dosegla svoj cilj, Srbija je po padcu Bitolja postala neomejeni gospodar nad Staro Srbijo notri v Albanijo in je s svojimi četami že skoro na obali jadranskega morja. Črnogora je po osvojitvi zahodnega dela sandžaka Novipazar in vilajeta skaderskega izvršila svoj nalog in že Skader do sedaj še ni kapituliral, ne spremeni to na stvari skoro nič, ker je mesto od vseh strani obkoljeno in oblegano in le hrabrosti poveljnika posadke, ki dela častno izjemo med turškimi generali, je pripisati, da se še drži; ker pa nima pričakovati od nobene strani kakšne podpore ali celo rešitve, je tudi usoda Skadra zapečaten.

Od cele nekdanje mogočne evropske Turčije so ostale le še tri trdnjave, nad katerimi še plapolata turška zastava, vse drugo je za Turčijo izgubljeno. Naravno je zato, da si Turčija, ki ne more pričakovati od nikoder rešitve in pomoči, željno želi miru. Mirovna pogajanja, ki so se, kakor znano, na prošnjo Turčije pričela, se pridno nadaljujejo. Do kakoga rezultata do sedaj še niso dovedla. Vest, ki prihajajo o mirovni pogajanjih, so si tako nasprotujoče, da si človek ne more ustvariti jasne sodbe. Gotovo je samo, da se vrše in da vsled tega ob Kataldži topovi ne govore svojo gromko besedo. V informacijo čitateljev priobčujemo samo nekatera najvažnejša poročila.

Bolgarsko-turška vojska.

Bolgari pri Kataldži.

Čitatelji postajajo nestrpni, ker ne prihajajo več poročila o novih zmagah na bojnem polju. Sijajne zmage Bolgarov so nas že tako razvadile, da se manjši boji niti ne vpoštevajo več, vse si želi le zadnjega, odločilnega boja. Čitatelji pa pozabijo pri tem, da zamore trajati obleganje trdnjave pod normalnimi razmerami cele mesece in ni odpor Odrina in Skadra tedaj prav nič posebnega. Le vsled tega, ker se Turkom ne pripisuje sploh nobene odporne sile več, vlada splošno začudenje nad odporno silo posadke Odrina in Skadra, katerih obleganje pa še itak ne traja dolgo.

Še manj opravičene so pa neprestane vesti o onemoglosti bolgarske armade pred Kataldžo. Kdor tako piše, ta pač nima pojma o odporni sili kakšnega modernega forta. Modernih fortov se polastiti z bajonetom ali z lahko poljsko artilerijo, je nemogoča stvar. K temu je treba težke oblegovalne artilerije. Bolgari pa večji del svoje težke oblegovalne artilerije ne morejo pogrešati, dokler še ni padel Odrin. Kar jim pa preostaja na težki artileriji, je zelo malo, a se še to težko spravi pred Kataldžo, ker je železniška proga iz Bolgarije do Kataldže vsled Odrina še pretrgana. Ravno te težkoče ima prevoz živil in municije. Prav čuditi se je, zakaj ne izkoriščajo Turki tega za Bolgare skrajno neugodnega položaja, da bi z vspehom udarili po Bolgarih. Da se jim pa to ni posrečilo in da se čutijo popolnoma zadovojuje, če se le zamorejo še nekaj dni držati za kataldžinimi utrdami, pač jasno spričuje, kako malo se še zanašajo na svojo brambno moč. Če bodo potekla pogajanja za premirje brezuspešno, potem je pričakovati okrog Kataldže v prav kratkem času že silno hudih bojev.

Grki nameravajo po morju priti Bolgarom na pomoč. Glavna oyra so pa Dardanele. Ker so Dardanele od morske strani sploh nedostopne in jih ni mogoče zavzeti, bi se morale premagati iz kopnega. V zaščitno Sarosa nameravajo Grki izkreati svoje čete, katere bi naj premagale forte v Dardanelih na polotoku Galipoli. Po padcu teh fortov bi zamoglo brez ovir udreti grško vojno brodoge skozi Dardanele v Marmara morje in s tem bi bila zapečaten usoda turškega brodoge, katero je sicer po številu močnejše od grškega, glede kakovosti pa istega daleko ne dosega. Prenehali bi transpoti turških čet iz Azije v Evropo, kar bi popolnoma spremenilo ves položaj ob Kataldži v prilog Bolgarov.

Tudi padeč Odrina bi bil velikanske važnosti, ker bi potem zamogli Bolgari vse svoje težke oblegovalne topove spraviti pred Kataldžo. Vsled tega napenja Bolgari vse svoje sile, da bi prisilili Odrin do kapitulacije. Sicer se pa že nahaja mesto pred koncem s svojimi živili.

Boji pred Odrinom.

Milan, dne 27. novembra: Tlujakšnji listi so dobili brzozjavna zanesljiva poročila, ki pravijo, da boji pred Odrinom vedno bolj ponehavajo. Pač poskuša turška posadka na vse mogoče načine, da bi prodrla krog oblegovalcev, ki se vedno bolj zožuje, toda vsi ti poskusi so zaman in stanejo Turke velikanske žrtve. Položaj v mestu mora biti naraščajoč

obupen. Bolgari in Srbi neprestano bombardirajo to mesto. V mestu vlada lakota in se širi epidemije. Vsak dan oboli in umrje veliko oseb za kolero. Ob izlivu Arde v Marico so poskušali Turki zavzeti griče, ki obkrožujejo utrdbo Papatepe. Podprli so ta napad infanterije z artilerijo. Toda zaman. Bolgari so otvorili nanje hud ogenj iz velikih oblegovalnih topov in Turki so morali razbiti bežati nazaj. Na bojišču so pustili mnogo mrtvih in ranjenih.

Nasprotno pa se je posrečilo bolgarskim četam, da so zavzele dve utrdbi in sicer Kaitantepe in pa Kuintepe. Bolgarska artilerija je tudi napadla vasi pred Odrinom Dondjere in Ergelj, katere so zasedli Turki. Boj artilerije je bil tako uspešen, da je v kratkem turška posadka zbežala, obe vasi pa sta še popolnoma zgoreli.

Širno otežuje akcijo pred Odrinom tudi velik poplav. Arda in Marica sta širno narasli in poplavlili vse bregove. Take povodnji tamošnji prebivalci že dolgo ne pomnijo.

Zlati križ za cerkev sv. Zofije.

Zofija, dne 27. novembra: Tu sem je došel velik zlat križ, določen za novo cerkev Aleks. Nevskega. Pravijo, da tega križa ne pritrđijo na cerkev sv. Aleksandra, marveč ga pošljejo bolgarski armadi pri Kataldži, da ga pri zavzetju Carigrada pritrđi na kupoli Hagije Zofije.

Iz istega vira se čuje, da dospe že te dni v Zofijo srbski kralj Peter. Od tu baje odpotuje v bolgarsko glavno taborišče, da se svoječasno, skupno z carjem Ferdinandom udeleži svečanega vhoda v Carigrad.

Bolgarski natakariji v vojski.

Od 720 članov društva bolgarskih natakarijev v Zofiji jih je 700 v vojski.

Ukinjena ustava.

Iz Carigrada prihaja vest, da je ministrski svet storil v svoji zadnji seji sledeči sklep: Zadnja štiri leta so dokazala, da konstitucija za državo ni ne prikladna, ne koristna. Zato sklene vlada v najvišjem interesu države, da se ustava ukini. Tozadevni cesarski irade se pričakuje vsak čas.

Kopa pretendentov za prestol, ki ga sploh — še ni.

Govorilo se je že o raznih knezih, ki bi imeli zasesti bodoči albanski prestol, ki je tako negotov, kakor usoda Albanije sploh. Govorilo se je o švedskem, danskem, nemškem in turškem pretendentu, a sedaj pa se pojavlja še 19 let stari Carol, sin rumunskega prestolonaslednika. Ravno tako resen pretendent je pa tudi princ Viktor Napoleon, ki bi ga baje podpirala poleg Belgije tudi Francija in Italija.

Mirovna pogajanja.

Mirovna pogajanja se vrše pod predsedstvom bolgarskega predsednika sobranje Daneva v nekem železniškem vozu v Kataldži na nevtralnih tleh.

Korespondenčni biro javlja iz Carigrada z dne 28. novembra sledeče: Počučeni krogi so mnenja, da si prizadeva Turčija v sedanjih mirovni pogajanjih, rešiti vilajet Odrin in še celo mesto Solun. In neka po noči objavljena notica pravi, da so pričeli pooblaščenec pogajanja z vso uljudnostjo. Pogajanja so se vršila v nekem železniškem vozu. Obe nasprotni stranki sta sporočili svojim vladam vspeh prvega posvetovanja. Ko je dobil turški ministriški svet brzozjavno poročilo o vspehu prvega posvetovanja, je imel sejo, katera je trajala do polnoči. Po seji je pa odposlal nova navodila svojim pooblaščenecem. Oficijelne novice v turških listih so zelo optimistične. Upa se, da bodo Bolgari zdatno znižali svoje prvotne zahteve ter da so pripravljene skleniti mir, kakor hitro mogoče.

Zofija, dne 28. novembra: Agence telegraphique bulgare brzozjavlja: Včerajšnja konferenca turških in bolgarskih pooblaščenecv je trajala pozno v noč. Danes ob 10. uri so imeli pooblaščenecv zopet sestanek.

Druga brzozjavka se glasi:

Carigrad, dne 28. novembra: (Zasebna brzozjavka.) Na današnji dan se je zopet določil sestanek turških in bolgarskih pooblaščenecv. O včerajšnjem ministriškem svetu ni nič znanega; sejo je pa imel celo noč.

Pogajanja še niso zaključena in se nadaljujejo. Če se bodo razbila, bodo Bolgari zopet z vso silo navalili na kataldžske utrdbe.

Avstrija in Srbija — Splošni mednarodni položaj.

Kljub odpovedi Nemčije se avstrijsko nemško še ni spametovalo. Za vsakega, ki hoče videti in ujeti, je odpoved Nemčije, ki je vplivala v celi svetovni javnosti tako blagodejno in pomirjevalno, povsem jasna, samo za nemško časopisje ne. Te nemške odpovedi po večini še ne registrira v celoti in če jo, potem jo skuša na vse mogoče načine zaviti in napravi brez pomena. Človeku se zdi skoro neverjetno, v kakšno zagrizenost so se zajedli ti nemški

hujskači. Nobeden ne more trditi, da bi Avstrija imela od vojske kaj posebnih koristi; tudi si ne stavi noben nemški častnik vprašanja, ali bi ne bile žrtve vojske veliko groznejše kot morebitni vspehi. Po vsem tem Nemci nič ne vprašujejo. Nje prešnja samo divja mržnja do Jugoslovancev in ker hočejo ti Jugoslovani postati enakovreden faktor, je njih ošabnost prizadeta in za vsako ceno bi se radi znesli nad ubogo, v težkih bojih krvavečo jugoslovansko rajo.

Ministrski predsednik grof Stürgkh je naznanil, da bo vlada vložila tri zakonske predloge, ki izpopolnjujejo brambno postavo. Kakor gladni volkovi so planili nemški listi po tem sklepu vlade in razglašajo, da je to v tesni zvezi z mobilizacijo. Ker je vplivala odpoved Nemčije kot mrzel tuš, jim je pa Stürgkhovo naznanilo dalo novega povoda za zopetno hujskanje. Na vse mogoče načine dokazujejo, da mora Avstrija z vojsko nad Srbijo. Pravijo, da je Srbija onemogla in izkrjavljena. Dokazujejo, da vsebujejo Prochazkova poročila zunanjemu ministristvu grozne stvari. Zatrjujejo, da Srbija še vedno cenzurira Prochazkove brzozjavke in še mnogo sličnih hujskarij so našli. Dobro došla jim je tudi vest, da gre bivši šef generalnega štaba s posebnim lastnoročnim cesarjevim pismom k rumunskemu kraju. In tudi v tem vidijo, da hoče Rumunija skupno z Avstrijo z vojsko na balkanske države. Skratka: vsako sredstvo je postalo nemškim listom dobro, če le vzbuja hujskajoče strasti. Upamo, da bo pa vse eno pri merodajnih krogih zmagala razsodnost in ne bo prišlo do vojske. Vsa Evropa bi se zgražala.

Položaj.

„Slovenec“ brzozjavlja iz Dunaja od posebne strani:

Miroljubno stališče nemške vlade, ki je proti prezgodnji rešitvi albanskega vprašanja brez sporazuma cele Evrope, je na avstrijski zunanji urad odločilno vplivalo. Grof Berchtold je v sporazumu z ustalimi merodajnimi faktorji sklenil, da sicer ostane na že fiksiranem minimum avstrijskih zahtev nasproti Srbiji, da pa odgovora Srbije ne bo urgiral. Avstrija hoče mirno počakati konca vojske in zato tudi ne bo storila nobenih korakov, če prav Srbi Drač okupirajo, da položaja še bolj ne komplicira. Avstrijska diplomacija pa se slejkoprej brani misli na evropsko konferenco, marveč hoče, da se albansko vprašanje diplomatično pojasni preje, da bo po končani vojski obojestransko stališče popolnoma ugotovljeno, nakar se bode še le sklepalo o nadaljnjem postopanju. Ker pa ni dosti pričakovati, da Srbija, oziroma Rusija svoje stališče modificirata, bodo pogajanja še dolgo trpela in najbrže bo konferenca ideja vendar le splošno prodrla. Glavno pa je, da je nevarnost vojske vsled modrega stališča Nemčije odstranjena. Tajiti pa se ne da, da bo stališče Nemčije imelo za prihodnost še druge posledice ne glede na balkansko vprašanje. Struja, ki je bila za takozvani „odločni nastop“, je poparjena, govori se pa tudi o omajanjem stališču gotovih diplomatov, — kar se bo seveda spričo sedanjega položaja odločno tajilo in se bodo vse konsekvence še le v bodočnosti pokazale.

Neko belgrajsko poročilo pravi:

Vesti nemških listov, da srbsko časopisje piše sovražno proti Avstriji, so navažna laž. Časopisje se strogo drži navodila srbskega ministrskega predsednika Pašiča, ki je časnikarje pozval v interesu domovine, naj pišejo zmerno in sosedne monarhije ne napadajo. V vladnih krogih izjavljajo, da se pa tudi ne boje, da bi Avstrija kaj proti Srbiji ukrenila. Srbija je gotova, da je sporno vprašanje med njo in Avstrijo evropska zadeva in je Avstrija ne bo sama rešila. V Belgradu imajo trdna zagotovila, da se jim ni treba ničesar bati. Srbija ima na bojišču v Traciji že 60.000 mož v pomoč Bolgariji, a jih odpošlje pred Odrin in Kataldžo še 50.000, tako da v Srbiji ne bo ostalo dosti več kot 10.000 mož. Že to dokazuje, da so vse senzačne vesti o resnem konfliktu med Avstro-Ogrsko in pa Srbijo prazne pravljice.

Avstrijsko stališče glede Drača.

„Neues Wiener Abendblatt“ od dne 27. t. m. piše baje od zunanjega ministristva inspirirano: Danes bodo Srbi najbrž Drač zasedli. Avstrija je v Belgradu že izjavila, da tega ne more smatrati za definitivno dejstvo. Ako Srbija Drač vkljub temu zasede, sicer Avstrija ne bo za zdaj nič ukrenila, toda pozneje bo morala Srbija Drač zapustiti, kakor bo morala vso ostalo albansko obal.

Evropska konferenca je neizogibna.

„Il Messaggero“ objavlja intervju z ruskim poslanikom v Rimu, Krupankim. Poslanik je dejal, da je optimist vkljub težavam, ki nastajajo vsak hip. Mislim, je dejal, da na svetu vendar niso kar brezpomembni ljudje dobrega srca in bistre glave. Tem je naloženo, da poiščejo pot iz sedanje zagate. Vsa balkanska vprašanja bodo reševala države, ki si ne morajo polastiti Albanije in jadranske obale. Govorica o ultimatu, ki ga namerava predložiti Srbiji Avstrija, je absurdnost, o kateri se ne bi smelo

govoriti. Ultimat pomenja vojno. Preden pa vzame Avstrija na se tako odgovornost, se bo vendarle še premislila. Poslanik je mnenja, da je evropska konferenca neizogibna in da se na tej konferenci ne bo razpravljalo o Dardanelah. Dardanele potrebujejo v mirnem času svojega čuvaja in tem bolje je, čim šibkejša je ta čuvaj. Jutrišnja Turčija bo sposobnejša za ta posel, kakor je bila včerajšnja Turčija. V vojnem času bodo Dardanele odprte vsem vojnim vesilam.

Avstrijski poslanik pri carju.

Avstrijski poslanik grof Thurn-Valsassina je imel dne 27. t. m. avdijenco pri ruskem carju. Avdijenca je trajala nad eno uro.

Ugoden položaj na dunajski borzi.

Vest o avdijenci avstrijskega poslanika v Peterburgu pri ruskem carju in druge okolnosti so dne 27. t. m. ugodno vplivale na položaj dunajske borze. Istočasno so se vršili mnogi nakupi pokritne in predkupne vrednosti. Mnogo se je nakupilo tudi izven borze. Akcije Alpine so poskočile za 14 kron; škoda za 15 K; državne železnice za 2 K; kreditne akcije za 3 in družbe Rima za 11 K. Pozneje se je gibanje nekoliko ustavilo in Alpine so izgubile večji del svoje avanse. Kljub temu se je ugodni položaj denarnega trga trajno vzdrževal. Praške železne akcije so padle za 50 K, Berg m. Hütten za 28, Polidhütte za 31, štirske orožarnice za 42 in hrvaške sladkorne tovarne za 42 K.

Delo konzula Prochazke.

„Figaro“ objavlja poročilo svojega posebnega izvestitelja, ki se je mudil v četrtek v Prizrenu in preiskal zadevo konzula Prochazke.

Po tem poročilu je konzul Prochazka hujskal prebivalstvo na Srbe in je strmečemu ljudstvu pripovedoval, da so avstrijske čete zasedle Mitrovico (na Kosovem polju) in Belgrad. Nekega katoliškega Albanca, ki je imel nalogo, trositi to vest, so Srbi pri pričeli ustrelili. Med Arnavti plemena Ljuma je deloval konzul Prochazka za resen upor. Pri neki Arnavtki, ki je nesla iz konzulata jerbas kruha, so Srbi našli med kruhom municijo, v avstrijskem konzulatu v kleti pa mnogo pušk. Početkom meseca septembra je Prochazka pripravil več uglednih Arnavtov do tega, da so šli na Dunaj prosit, da bi jih naj vzela Avstrija pod svoje pokroviteljstvo.

Italijanski admiral Bettolo o srbskem pristanišču.

Glasilu italijanske vlade „Tribuna“ objavlja razgovor z bivšim mornariškim ministrom admiralom Bettolo o stremeljenju Srbije, da si osvoji pristanišče ob Jadranskem morju.

Menite, gospod admiral, da ima Italija interes protiviti se eventualnem zasedenju Drača ali Valone od strani druge države, ki bi si tam ustvarila svoje vojno pristanišče?

Admiral Bettolo je nato odgovoril: Italija ne bo nikdar dovolila, da bi se onkraj in ob vходу jadranskega morja zgradilo pristanišče, ki bi lahko služilo vojaškim namenom drugih držav. Drač ne more postati po svojem topografičnem in hidrografičnem položaju vojno pristanišče. Zgradba takega pristanišča bi bila tukaj zvezana s prevelimi stroški. Ves drugačen je položaj Valone, ki bi lahko postala nepremagljivo vojno pristanišče. Želji, da bi Drač postal trgovinska luka, ki bi omogočala tudi Italiji, da si otvori trgovinsko pot do Donave, pa ne moremo nasprotovati. Nikakor pa ne sme Italija dovoliti, da bi druga velika država zasedla, posredno ali neposredno, Valono in si tam zgradila svojo vojno pristanišče.

Le Italija bi smela zasedati Valono, ako bi se napravilo iz nje vojno pristanišče. Ako bi zavzela Valono druga država, bi luke Tarant in Brindisi izgubile vrednost, kar bi silno oškodovalo našo strateško moč v prelivu.

Izjave admirala Bettola so nemale važnosti. Oficijozno glasilu „Tribuna“ pripisuje besedam tega bivšega ministra veliko važnost, povdarjajoč, da so te izjave merodajne. Mnenje admirala Bettola odvarja mnenju italijanske vlade.

Vsebinska nagodba med trozvezo.

Dne 7. oktobra 1879 sklenjena in dne 6. febr. 1888 objavljena nagodba med Avstro-Ogrsko in Nemčijo razpravlja v prvem členu obveznost, da se obe državi med seboj podpirate s celo vojno armado v slučaju vojske z Rusijo. Drugi člen pa omenja slučaj vojske s kakšno drugo državo: določa se v tem drugem odstavku naslednje:

„Če bi v kakem slučaju podpirala napadajočo državo Rusija, bodisi v obliki aktivne kooperacije, bodisi z vojnimi odredbami, ki bi grozile napadanemu, stopi v takem slučaju takoj v veljavo določena obveznost medsebojnega podpiranja s celo svojo oboroženo silo in oba zaveznika se bodeta tudi v tem slučaju skupno bojevala do skupnega sklepanja miru...“

Tretji člen pa pravi, da mora ostati ta nagodba tajna, ker je mirovnega značaja. Če bi se pa upanje, da Rusija ne napove vojske, ne izpotnilo, bi smatrala oba zaveznika kot lojalno dolžnost, da vsaj zaupno obvestita ruskega carja, da bi se smatral napad na katerega koli zaveznikov kot napad na oba zaveznika. Ta slučaj se je v resnici pripetil dne 18. novembra 1887, ko je bilo razmerje med Rusijo in Nemčijo skrajno napeto in je Rusija vrgla na

gališko mejo obilo vojaštva. Takrat je bil Bismarck, kateri je obvestil ruskega carja Aleksandra II. o obstoječi brambni nagodbi med Nemčijo in Avstrijo. Popolno besedilo nagodbe se je objavilo dne 3. svečana 1888 v listih „Deutscher Reichsanzeiger“, v „Wiener Abendpost“ in v „Pester Lloyd.“

Nagodba sklenjena med Avstro-Ogrsko, Italijo in Nemčijo pa do sedaj še ni objavljena.

Krčevita odrevenelost vsled ran. Avstrijski „Rudeči Križ“ poroča iz Dunaja, da je dobil od avstrijskega konzulata v Janini in od vodstva avstr. bolnišnice v Skadru brzojavno prošnjo, da se jima pošlje kakor hitro mogoče precejšnja količina antitoksin-seruma, ki se uporablja proti krčeviti odrevenelosti pri ranjenih. Kakor to priča, se je ta res strašna bolezen pojavila na več krajih balkanskega bojišča. Do sedaj se sicer še niso glasili niti Bolgari, niti Srbi, če se je pojavila ta bolezen tudi pri njih, vključno pa je vodstvo avstrijskega „Rudečega Križa“ dalo ekspedicijam tudi antitoksin-serum in potrebne instrumente za injekcijo. Z ozirom na dejstvo, da zahteva manipulacija z antitoksin-serumom posebno izurjenost in posebne instrumente, so dobile ekspedicije v svrhu lažje uporabe nekaj tega seruma v trdi obliki. Serum se potrese na rano.

Naše prireditve.

Šoštanj.

V nedeljo, dne 24. novembra, smo obhajali tudi v Šoštanju Slomškov spomin s slovesno prireditvijo. Na vspeh je bilo petje, govor in pa dve igri.

Govoril je profesor gospod dr. Josip Hohnjec iz Maribora o zaslugah Slomškovih za probujanje slovenskega ljudstva in nas pozival, da hodi po njegovih stopinjah, posnemamo njegova dela in tako postajamo sami nekaki Slomšeki, ne po službi in dostojanstvu, pač pa po idejah in življenju.

Mladičiči so nastopili v igri „Kazen ne izostane“, dekleta pa so predstavljala „Sveto Nežo“; in oboji so svoje vloge rešili v občno zadovoljnost. Dal Bog, da bi lepe besede, ki so se izgovorile z govorom in v igrah, padle na dobra tla in obrodile obilo sadu.

Politični pregled.

Državni zbor.

V seji dne 27. t. m. se je vršilo tretje branje vladne predloge o upeljavi razredne loterije v Avstriji. Dotična vladna predloga je bila sprejeta in se v Avstriji upelje razredna loterija.

Po končani seji je odgovoril naš notranji minister na interpelacije o razširjenju napačnih vesti glede varnosti denarja, naloženega v raznih denarnih zavodih, osobito v posojilnicah in hranilnicah vsled političnih zapletljivih na Balkanu. Minister je naglašal, da po mednarodnem pravu še celo sovražniku ni dovoljeno, da bi segel po denarju v denarnih zavodih ter da je denar naložen v posojilnicah in hranilnicah popolnoma varno. Kazenski zakon bo z vso strogostjo zasledoval one brezvestne razširjevalce krivih vesti med ljudstvom, ki po nepotrebnem begajo ljudstvo.

V seji dne 28. t. m. je bila kot prva točka dnevnega reda volitev 12 udov v državni sodni dvor.

Druga točka dnevnega reda je bilo prvo branje budžetnega provizorija. Kot prvi govornik je po štiriurnem govoru slavil hrvaški poslanec dr. Laginja sijajne zmage balkanskih narodov proti Turkom ter naglašal zapostavljanje hrvaškega in slovenskega življa v okvirju naše monarhije. V svojem nadaljnjem govoru je omenil tudi še vprašanje glede reciprocitete zagrebškega vseučilišča s tostranskimi vseučilišči ter je izrekel svoje globoko obžalovanje, da je to vprašanje še vedno nerešeno. Obširno se je bavil tudi z razpustom občinskih zastopov Splita in Šibenika ter ostom ožigosal samovlastno postopanje dalmatinskega namestnika.

Kot zadnji govornik je rusinski poslanec Budzinsky v trinopolurnem govoru slikal zatiranje Rusinov ter je pozival vlado, da nemudoma ustreže upravičenim željam rusinskega naroda, zlasti glede rusinskega vseučilišča.

Prihodnja seja danes.

V seji dne 28. t. m. je poslanec dr. Kerstovšek interpeliral justičnega ministra zaradi kršenja člena 19 temeljnega zakona (od strani okrožne sodnije v Mariboru). Okrožno sodišče je javilo uredništvu „Straže“ zaplembo v nemško pisanem odloku, katerega je doposlalo v dvojezičnem kuvertu s slovenskim naslovom. Uredništvo „Straže“ je vrnilo odloka in ju zahtevalo v slovenskem jeziku. Nato je okrožno sodišče rešilo ti ulogi v slovenskem jeziku, in naznanilo, da „z ozirom na obstoječe jezikovne naredbe“ ne more ugoditi zahtevi, da se pošlje slovenski odlok. Poslanec dr. Kerstovšek opozarja ministrstvo na način, da dopušlja okrožno sodišče nemške spise pod slovenskim naslovom, samo da se stranka vara. Posebno povdarja interpelacija še malobrižnost okrožne sodnije, s katero rešuje važna jezikovna vprašanja. Okrožna sodnja niti ne smatra za vredno, da bi svoje ukrepe dokazala in na-

vedla razne „obstoječe jezikovne naredbe“, na katere se sklicuje. Interpelacija vpraša ministra, če je voljen, to zadevo preiskati in skrbeti, da se ne krši pravice slovenskega jezika na mariborski sodnji.

Nemčija.

V sredo se je vršila v nemškem državnem zboru volitev predsednika. Izvoljen je bil poslanec Kampf, član napredne ljudske stranke. Konservativni kandidat je ostal v manjšini. Socialdemokrati so oddali prazne glasovnice.

Volitve v Ameriki.

Po sedaj priobčenih statistikah je dobil pri volitvi za predsednika Wilson 6,157.000, Roosevelt pa 3,928.000 ter Taft 3,376.000 glasov.

Raznoterosti.

Osebna vest. Te dni se je mudil v Mariboru, in je bil v sredo, dne 27. novembra 1912, gost našega prevzvišenega Nadpastirja mil. gospod Lazar Mieda, nadškoj skopeljski (Uskub), čigar prestolno mesto je Prizren v Albaniji. Oba kraja sta mnogomenovana v poročilih o sedanji balkanski vojski. Spremljal ga je apostolski misijonar in župnik v Jymbi blizu Prizrena, irančiskan P. Paskal Prelaj. — Istega dne je obiskal našega prem. g. knezoškofa vlč. g. dr. Peter Tirone, provincijal salezijancev, ki so se letos nastanili v Verzeju ter tam otvorili zavod za izgojo mladine. V njegovi družbi je bil č. g. Alojzij Kovačič, ki sedaj deluje v verzejskem zavodu.

Občni zbor slovenskega katoliškega političnega društva za celjski politični okraj se vrši v nedeljo, dne 15. decembra, dopoldne ob 9. uri, v Celju, v dvorani hotela „pri belem volu.“

Minister notranjih del prof. dviganju denarja iz hranilnic. V seji državnega zbora dne 27. t. m. je minister notranjih zadev baron Heinold z ozirom na bojazen in na različne vesti, da bo država konfiscirala v bankah, hranilnicah in posojilnicah naložene denarje, izjavil, da so vse te vesti prazne izmišljotine, da je denar, naložen zlasti v hranilnicah, popolnoma varen, da politični položaj ne more vplivati na varnost v denarnih zavodih naloženih prihrankov in da nima nihče in nikoli, tudi ne v slučaju vojne, pravice, da bi posegel po denarju, ki je naložen v hranilnicah, posojilnicah in bankah. Baron Heinold je nadalje naglašal, da je treba prebivalstvo posvariti pred kakimi neprevidnimi koraki, ki bi seveda najbolj škodovali samo le dotičnikom samim.

Denarni zavodi in nevarnost vojske Razmotrivanja o sedanjem kritičnem političnem položaju vzbujajo bojazen, da se bo tudi sedaj dal marsikateri vlagatelj zapeljati, kakor je bilo leta 1907 do 1909, da bo dvignil svoj, v hranilnih zavodih naloženi denar. Takrat se je še celo pripetilo več slučajev goljufije, ko so neizkušeni ljudje prodajali svoje hranilne knjižnice za majhen denar, sleparji so pa potem dvigali naložene svote v polnem znesku. V nobenem slučaju, tudi v slučaju vojske — katere pa, hvala Bogu, ne bo — se ni bati za denar, ki je naložen v hranilnicah in posojilnicah, saj je pa tudi popolnoma umevno, ker ti zavodi nimajo denarja nakupičenega kje v blagajni, ampak vloženi denar je zopet varno izposojen in kroži med ljudstvom. Ne-spametno bi bilo, če bi sedaj vlagatelji dvigali svoj denar, katerega bi pa potem zopet nalagali v denarne zavode; na ta način bi si samim sebi delali škodo, ker bi po nepotrebnem izgubili obresti. Sleparjem pa, ki begajo in hujskajo ljudstvo, češ, država bo za vojsko pograbila ves denar iz denarnih zavodov, pokažite vrata!

Prestop državnega svetnika barona Cramer-Klettja h katolicizmu. Pred kratkim je konvertiral v Monakovem na Bavarskem državni svetnik bavarski baron Cramer-Kletta. Ta prestop enega najodličnejših bavarskih mož iz protestantizma h katolicizmu je vzbudil veliko zanimanje. Teodor baron Cramer-Klett je dedni državni tajnik bavarske krone, kraljevi komornik, lastnik velikega fideikomisa ter eden najbogatejših mož na Bavarskem. Njegovo veliko nagnjenje do katolicizma je bilo obče znano. Z darežljivo roko je podpiral katoliško-cerkvene in pa dobrotelne zavode in je kazal velike simpatije za cilje katoliške znanosti in umetnosti. Stara benediktinska samostana v Ettahu in Plankenstettenu je z ogromnimi žrtvami popravil in bogato dotiral. Slava odličnemu možu!

Denar v hranilnicah in posojilnicah ni v nevarnosti. Poluradni „Fremdenblatt“ označuje vse vesti, ki so razširjene, da denar v hranilnicah in posojilnicah ni varen, za nes pametne in izjavlja, da je naloga časopisja, svariti občinstvo pred takimi vestmi, katere mnogi širijo čisto samo radi lastnega dobička, občinstvo, ki ima kaj prihrankov, je pa s takimi vestmi oškodovano.

Glasba. Nove božične pesmi, katere je cenjeni skladatelj gospod Karol Bervar, vodja orglarske šole in mestni organist v Celju, poklonil velikemu dobrotniku orglarske šole, prečastitemu gospodu Fr. Korošecu, konzistorijalnemu svetniku in nadžupniku pri Sv. Križu tik Rogaške Slatine, so prav primerne zložene ter jih lahko vsak zadene, zato naj ne manjkajo na nobenem slovenskem koru. Gospodje organisti, skrbite, da bo kaj novega za veselo Glorijo!

Obvestilo. Častivrednim dušnim pastirjem, zlasti tistim, ki so že večkrat pozvedovali po novi sinodalni knjigi, bodi povedano, da bo obširno delo kmalu dotiskano. Sme se pa že sedaj trditi, da bo ta knjiga v resnici standard-work, to je vzgledno delo, ki bo presejala vse petere dosedanje shode. Stela bo v osmerki nad 1000 strani, napolnjenih s prekoristnimi nauki in z zlatimi navodili, veljavnimi pač za dolgo dobo let.

Novorojeni nadvojvoda, sin nadvojvodinje Cite in nadvojvode Karola Franca Jožefa, bo nosil s cesarjevim dovoljenjem kot glavno ime imena: Franc Jožef Otto.

„Reichspost“ je v pričetku balkanske vojske zavzemala zelo trezno in pošteno stališče napram balkanskim državam. Napredek lista je bil očividni in pozdravljali smo ga prav z veseljem. Upali smo, da si bo list na ta način priboril krepko pozicijo, kar bi bilo z ozirom na poplavljenje židovskih časopisov le želeč. Odkar so pa vzbruhnili nasprotstva med Avstrijo in Srbijo, se „Reichspost“ od dne do dne pogreza v hujše, neodpušljive hujskarije. Ne vemo, pod kakšnim vplivom se to vrši, toda gotovo je, da je zgubil list popolnoma vso razsodnost v presojanju balkanskih razmer. Zagrizenost ga je spravila tako daleč, da je povsem pozabil na objektivnost in je postal tudi glede točnosti in istinitosti poročil nezanesljiv. Ne glede na to, da je za vsakega Slovenca zelo težko imeti naročen list, ki je tako po n sovraštvu do naših bratov na jugu, je zgubila „Reichspost“ s svojo sedanjo kampanjo tudi na svojem dobrem imenu in tudi ni njeno vsajanje prav nič prežeto s krščanskimi načeli. Da bi moral biti katoliški nemški list napram balkanskim slovanskim narodom najkrivičnejši, to res ne gre in ne sme biti. Če je to v dobro katoliški stvari, tudi dvomimo.

„Wahnwitzige Hetze“ proti Avstriji očitajo nemški listi srbskemu in sploh jugoslovanskemu časopisju. Kako so ta očitavanja poštena in koliko so vredna, kaže najbolj dejstvo, da ravno ti listi dan za dnem najgrše hujskajo proti Srbiji in ostalim balkanskim državam, da slikajo balkanske Slovence kot roparje, morilce in tačove, ki se jih mora ukrotiti z vojsko ter da razširjajo najgroznejša poročila in najogabnejše laži, kakor je bila laž o umorilci Prochazke, samo da bi nahujskali javnost proti balkanskim državam. To kar dela nemško časopisje, je res „wahnwitzige Hetze“, ki jo mora še vsakdo obsoditi in če bo prišlo do krvave vojske, bo imelo „kulturno, humano in visoko stoječe“ nemško časopisje največ zaslug za krvoprelitje.

Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju so v času od dne 1. oktobra do dne 15. novembra 1912 darovali: 50 K: hranilnica in posojilnica v Smarju pri Jelšah; 40 K: mestna občina Idrija na račun ustanove; po 10 K: dr. K. Podgernik, odvetnik v Gorici, dr. Karol Šavnik, ministerjalni tajnik na Dunaju, Janez Rataj, inženir v Ljubljani; 6 K: dr. Janko Pelec, svet. tajnik pri najvišjem sodnem dvoru na Dunaju; 5 K: dr. Fr. Kropf, profesor državne gimnazije, in Karol Schweigerl računski revident, oba v Ljubljani; 4 K: Anton Šantel, šolski svetnik v Gorici; 2,50 K: Frančišek Berlec v Kandiji; vsega skupaj 142,50 K. — Društveni odbor razpošilja ravnokar letno poročilo, v katerem slika kritični položaj, v katerega je zašlo društvo vsled pomanjkanja sredstev za upoštevanje množičnih se prošenj bednega dijaštva. Naj nikdo, ki mu pride to poročilo v roke ali zve sicer za težki položaj društva, ne zamudi darovati vsaj skromen znesek v prid društvu na naslov njegovega blagajnika: dr. Stanko Lapajne, dvorni in sodni odvetnik na Dunaju, I., Bräunerstrasse 10.

Štajersko.

Mariborske novice.

Občinske volitve. Nemški Wahlausschuss se zahvaljuje sedaj po „Marburgerci“ nemškim volilcem, ker so lepo pokorno in poslušno volili kandidata, ki jih jim je postavil veliki Nemeč slovenskega rodu dr. Orozel in enake politične kapacitete. Omenja tudi razdor, ki se je pojavil v II. in I. volilnem razredu in izraža upanje, da bo čas zacelil rane, ki jih je zadal ta volilni boj. Mi se temu mnenju nemškega Wahlausschussa pridružujemo, ker mariborski nemški špisarji so in bodo v svoji „zavednosti“ pogoltnili še veliko hujše stvari, kakor je bil ta spor. Vsak pač nima tako dobrega želodca, kakor ga imajo mariborski Nemci. Imajo celo boljšega, kakor mariborski liberalci, ki so si osnovali lastno liberalno društvo, da z združenimi močmi lažje prenašajo raznovrstne udarce. Kolikor mi poznamo komodnost naših liberalcev, se bo delovanje „Maribora“ izčrpalo v medsebojnem tolaženju. Nekateri so v zadnjem času itak tolažbe potrebni.

Znana dr. Thurnerjeva vina toči samo gostilna g. Inkreta v Krčevini na Lajteršberški cesti. Kdor hoče dobre vince piti, boče vedel, kaj mu je storiti.

Varočemu občinstvu v pomirjenju. C. kr. okrajno glavarstvo v Mariboru nam je poslalo sledeči oglas: Dogodki na Balkanu so po nekaterih krajih monarhijske povzročili povsem neutemeljeno bojazen varočega občinstva. Občinstvo se boji, da bi v slučaju bojnih dogodkov ne bile varne hranilne vloge v hranilnicah, da bi država v slučaju vojne v svrhu dobave denarja zamogla seči po hranilnih v-

logah. Temu nasproti omenjamo izjavo gospoda finančnega ministra, ki jo je bil podal v poslanski zbornici že dne 19. marca 1909, da so hranilne vloge tudi v slučaju vojne docela varne. Vložniki hranilnic se torej opozarjajo, da naj ostanejo mirni in presodni, ter da se ne dajo po morebiti razširjajočih se nezmisljenih govoricah begati v svojem zupanju v popolno in brezpogojno trajno varnost hranilnih vlog in da takoj semkaj naznanijo raznašalce vznemirjajočih govoric.

„Slovenska Straža“ ima v pondeljek, dne 2. decembra svoj običajni družinski večer pri gospodu Kirbišu.

Ljutomerske novice.

Zlata poroka. Pretečeno nedeljo, dne 24. t. m., se je vršila v cvenski kapeli zlata poroka Vida in Marije Payličič iz Mote. Po tej je šla procesija številnih vernikov h krasnemu križu, katerega sta dala slavljena v spomin postaviti ob potu proti Moti. Pri gostiji so se gostje spomnili tudi Dijaške kuhinje v Mariboru ter nabrali za njo 6 K. Bog jim plati!

Poročil se je tukaj gospod Miroslav Zdravec, mizar na Podgradju, s Katico Lešnikovo. Poročenec je mnogoletni član slovenskega pevskega društva v Ljutomeru in znan kot izboren igravec na našem gledališkem odru. Naše iskrene čestitke! Tudi na tej gostiji se je nabralo za Dijaško kuhinjo v Mariboru 6 K 20 vinarjev ter za „Rudeči Križ“ 3 K na predlog gospoda Jožefa Smodiša iz Ljutomera. — Lepa hvala!

Nesreča. Posestniku Terstenjaku v Slamnjaku je utonil štiriletni ljubki sinček v domači cisterni v odsotnosti starišev. Obupanim starišem naše sožalje!

Elektrarna. V naši elektrarni pač nesreča ne miruje. Skoraj vsak teden se v nji kaj pokvari. Še ni dolgo, da se je vrgalo remenje; sedaj je pa še eksplodiral cilindar, kar bode zopet mnogo stalo! Tudi sta se že dva delavca močno poškodovala. In poprej ne bo miru, dokler ne nadomestijo ta motor z drugim, boljšim. Uboga občina, ki ima toliko nepotrebnih plačil. Zanimivo je še to, da je kot blagajnik pri elektrarni nastavljen c. kr. davkarski uradnik gospod Urschitz. Ali v trgu ni domačina, ki bi lahko opravljal ta posel? Seveda, naši posilnenci drugega nimajo, Slovence pa ne marajo.

Umrl je tržan gospod Franc Prelog v 82. letu svoje starosti. Rajni je bil „svečar“ v naši cerkvi. N. v m. p.!

Celjske novice.

Tatvina. Gospej Adeli Dečko v Gaberjih je hlapec Fr. Koren pokradel zelenjave, perila in zlat prstan z briljantom v skupni vrednosti 300 K. Izročili so ga okrožni sodniji.

Porota. Pri četrtem porotnem zasedanju pri tukajšnjem okrožnem sodišču pridejo na vrsto sledeči slučaj: dne 2. decembra: Matija Kocuvan, krojač v Planini, hudodelstvo požiga; dne 3. decembra: Andrej Drevenšek, agent, hudodelstvo tatvine; dne 4. decembra: Alojzij Bevc, potepuh, hudodelstvo tatvine in Janez Žniderič, uboj.

Poročil se je zadnjo nedeljo v Ljubljani gosp. Franc Kolenc, trgovec v Celju, z gospodično Berto Dimic.

Zalosten slučaj. Dne 23. t. m. je šel osemletni šolar Oton Vozlič z nekim drugim šolarjem v Strnčovo šnopsarijo v Celju, kjer sta si kupila in pila žganje. Tam je bil tudi neki delavec Jurij Ratej, ki je kupil malemu Vozliču še štiri čašice žganja in ga z grožnjo, da ga bo pretepel, če jih ne izpije, prisilil, daj jih je res izpil. Ko je deček nato prišel na prosto, se je na cesti takoj zgrudil. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer so konstatirali težko zastupljenje z alkoholom. Surovino Rateja so zaprli.

Umrla je v Celju zasebnica Lorina Seybalt v 79. letu starosti. Bila je luteranka in njeno truplo prepeljejo k upepeljenju.

Drugi kraji.

Sv. Lovrenc nad Mariborom. Včeraj, dne 28. novembra, se je vršila volitev župana za občino Rotenberg. Izvoljen je gospod Pečovnik Valentin, p. d. Rebernik. Občinski svetovalci so: Gregor Godec, Peter Plevnik in Jakob Pavlič. Bog živi zavedne slovenske može!

St. III v Slovenskih goricah. V nedeljo, dne 14. t. m., je škical gospod Thaler kot načelnik krajnega šolskega sveta sejo v naš Slovenski dom. Središčan dr. Venggerholz je poslal na vse takozvane nemške (?) odbornike navodilo, da se od njih nihče ne sme udeležiti seje in nikakor prestopiti praga prokl. . . . Slovenskega doma. In vsi — razven enega — so ubogali našega nemškega mogotca. Seveda je bil solidarno z Nemci tudi Krajnc, pardon Rumunc Sađu, ta najčudnejša prikazen v krogu naših Nemcev. Samo Čeh Hornitzky mu konkurira — kot Vollblut-Nemec. Uboga Germanija! Zjokaj se! Slovenci, taki so Nemci! In vi?! Oh, tako radi hodite v Südmarchhof podpirati tiste, ki vas nikjer in nikoli ne marajo, kot pri denarju.

Sv. Trojica v Slovenskih goricah. V sredo popoldne je umrla po dolgotrajni, mučni boleznici gospa Terezija Klemenčič, veleposestnica v 62. letu svoje starosti. Pogreb se vrši jutri v soboto, dne 30. novembra. Ranjka je bila dobra mati, ki je svojo dru-

žino lepo vzgojila, in zavedna Slovenka. Preostajam naše sožalje. N. p. v m.!

Sv. Rupert v Slovenskih goricah. Zlati jubilej smo obhajali v nedeljo, dne 24. novembra t. l. Gospod Simon Ješovnik, nadučitelj tukaj, je dokončal 50. leto svojega učiteljskega službovanja, še čil in krepak na telesu in prav svežega duha. 45 delavnih let je posvetil samo Ruperčanom in že teče 40. leto, odkar je nadučitelj tukaj. Res, redka prikazen, ki zasluži izredno slavlje! Zato so že na predvečer slovesno pritrkovali zvonovi, možnarji so daleč na okrog gromovito vabili na svečanost, ki se ima vršiti drugi dan. Domači pevski zbor je priredil sere načo, da se pred čarobno razsvetljenim šolskim poslopjem visokemu slavljencu pokloni z milo donečo slovensko pesmijo, katero on vedno ljubi tako iskreno. Jutro svečanostnega dneva je sicer bilo zagnjeno z gosto meglo, pa ko smo videli prihajati in privržati se odlične goste ter domačo ljudstvo se kopiciti na vseh prostorih med šolo in cerkvijo, se je lepo zjasnilo. Točno ob 9. uri dopoldne se je pomikala procesija od šole proti cerkvi; drobni šolarji so spremljali svojega dragega učenika k službi božji, da najprej vsi skupaj, otroci in odrasli, kojih velika nadvečina so bili njegov učenci, z gospodom jublantom vred zahvalijo dobrotljivega Boga za izvanreden dar redkega jubileja. Domači gospod župnik se je na prižnici spominjal zaslug gospoda jublanta kot učitelja in vzgojitelja ter mu v imenu faranov čestital. Po nastopni slovesni sv. maši, ki se je opravila v zahvalo za prejete dobrote in dober namen gospoda jublanta, smo se v procesiji zopet podali v šolo, kjer so se vršile očihojne poklonitve in čestitke od strani šolske mladine, zastopnikov krajnega šolskega sveta in županstev, kakor tudi od sl. učiteljskega društva lenartskega okraja, navzočih 24 na številu — ki je pri tej priliki svojemu starosti, prijatelju in kolegi, udanostno izročilo častno diplomu. Tudi c. kr. deželno-sodni svetnik gospod dr. Kronvogel s svojo preblago gospo je prišel in razveselil dobrega gospoda in vso hišo. Istotako so 3 častiti gospodje župniki, Janžekovič, Kocbek in Krenner, ki so kot nekdanji tukajšnji kaplani in katehete ohranili prijateljsko vez in medsebojno spoštovanje z gospodom jublantom, rade volje prihiteli, da počastijo gospoda Ješovnika. Par dni poprej pa je slavni krajni šolski svet v sporazumu s slavnim deželnim šolskim svetom odlikoval gospoda jublanta s pismenimi pohvalami in z zaslužno medaljo. Zatem nas je veselil jubilar povabil v svoje goste in ob eni uri popoldne zbral v svojem stanovanju krog mize skupno 65 oseb, da bi se pri njegovi znani gostoljubnosti z njim vred veselili nekaj uric. Razumeva se, da običajne govorance niso izostale; 12 govornikov, oziroma govornic, se je oglasilo, nekateri celo po večkrat, ki so znali dokaj lepega in veseliga povedati. Pri tej priliki smo tudi izvedeli, da se je gospod Ješovnik ravno ta dan, ko obhaja jubilej, pred 35 leti združil s svojo ljubeznjivo ženico v zakonsko življenje. Le prehitro so potekle vesele ure in radi bi zapeli še nekaj komadov več, a morali smo misliti na dom. Tako je minil prelepi in vesei dan za gospoda Ješovnika, pa tudi za skrbno gosso soprogo in tudi za ljube otroke, ki so, dasi daleč raztreseni po svojem poklicu in službah, vsi bili priče očetovega slavlja, kojemu so s tolikim zadovoljstvom in hvaležnostjo gledali v vesel njegov obraz.

Rače. V nedeljo, dne 24. novembra, zvečer, je nastal v krčmi J. Bergleza v Račem med fanti iz Podove in Račjega prepina, vsled katerega je kmalu nastal velik tepež. Fantje iz Podove, bilo jih je okoli 15, so zgrabili za nože, drve in kamenje in začeli po fantih iz Račjega neusmiljeno udrihati. Pri tepežu so bili med drugimi najbolj ranjeni K. Lah, Jože Šetor in pa G. Peitler, vsi iz Račjega in sicer je zaobil Lah rane na glavi, na hrbtu, na desni roki in pa na nogi; Šetor je bil zaboden v hrbet in Peitlerju je nekdo kamen vrge v čelo in mu presekal kost. Vsi trije so morali vsled teh poškodb iti v mariborsko bolnišnico. Ker je krčmar Berglez hotel med razbijalci narediti mir, so celo njega z nožem v prse ranili. Še ne dosti vsega tega, so celo začeli fanti skozi okno v gostilno streljati, vsled česar so bili vsi navzoči v smrtni nevarnosti. Bila se je prava bitka, o kakoršnih nam poročajo sedaj dan na dan iz Balkana. „Štajerc“, ki ima na Podovi še svojo veliko trdnjavo, je lahko vesel svojih nemškutarskih junakov.

Gornjegrajski okraj. Kmetijska podružnica za Zadrebčo dolino priredi v nedeljo, dne 1. decembra, dve zborovanji in sicer ob 8. uri dopolne pri Sv. Frančišku v šoli in ob 3. uri popoldne v Bočni v gostilni gospoda A. Zmaveca, po domače Šeka. Na teh zborovanjih govori gospod Peršuh, živinozdravnik iz Braslovč. Kmetje, pridite v obilnem številu na oba zborovanja!

Sv. Križ pri Ljutomeru. Na gostiji Marinič—Vrbnjakovi se je nabralo za balkanske ranjence 11 K. Posnemanja vredno! Znesek se je poslal na uredništvo „Slovenca“ v Ljubljani.

Gornja Sv. Kungota. V nedeljo, dne 8. dec., na praznik Bresmadežnega Spočetja, bo pri nas slovesen sprejem v Marjino družbo deklet. Cerkevni govor ima profesor gospod dr. Hohnjec. Spovedovala bosta dva srovednika in sicer tudi že v soboto od 2. ure popoldne.

Direktorij za prihodnji teden v Lavant. škofiji.

- 2 Fer. 2. **S. Chromatii** Ep. C. dupl. c. a. Invit. Hym et Resp. de Coi. Ant. Ps. et V. de Fer. rel. ut in P. L., com. Oct. et Fer. in L. (et Hor. oia. de Fer. a cap. de Coi.) et M. Sacerdotes tui. Gl. Ev. ex M. In medio. Cr. Vesp. (Ant. et Ps. de Fer. curr., a cap.) de seq. com. praec. et Oct. ac Fer. Compl. de Fer.
- 3 Fer. 3. **S. Francisci Xav.** C. dupl. mai. c. a. oia. ut heri (etiam ad Laud. et Hor.) et in Dir. not. (usq. ad) In 2. Vesp. (Ant. et Ps. de Fer. curr. a cap. de Coi. Or. ppr.) com. seq. (in P. L.) et Oct. ac Fer. Compl. de Fer.
- 4 Fer. 4. (ieiun.) **S. Barbarae** V. M. dupl. c. r. oia. ut Fer. 2. praec. (etiam ad Laud. et Hor.) et in Dir. not. (usq. ad) Vesp. (Ant. et Ps. de Fer. curr.) a cap. de seq. (m. 3. v., Ant. O Doctor.) com. praec., Oct. et Fer. ac S. Sabbae Abb. (V. e Laud.) Compl. de Fer.
- 5 Fer. 5. **S. Petri Chrysologi** Ep. C. E. D. (f. heri) dupl. c. a. oia. ut Fer. 2. praec. (etiam ad Laud. et Hor.) et in Dir. (omitt. imper.) not. (usq. ad) Vesp. (Ant. et Ps. de Fer. curr.) a cap. de seq. com. praec. (Ant. O Doctor), Oct. et Fer. Compl. de Fer.
- 6 Fer. 6. (ieiun.) **S. Nicolai** Ep. C. dupl. c. a. oia. ut Fer. 2. praec. (etiam ad Laud. et Hor.) et in Dir. not. (usq. ad) Compl. de Dom.
- 7 Sabb. Vigil. **Immac. Concept.** B. M. V. (de qua nil in Off., ieiun.) **Octava S. Andreae** Ap. dupl. c. r. oia. ut in Dir. not. (usque ad) Compl. de Dom.
- 8 + Dom. 2. Adv. **Immac. Concept.** B. M. V. dupl. 1. cl. c. Oct. c. a. Off. ppr.; 9. L. hom. et com. Dom. in L. (et Hor. Ps. de Dom. rel. ppr.) et M. (omitt. imper.) rel. ut in Dir. (usq. ad) Compl. de Dom.

Katoličani! Slovenci!

H kateremu krojaču se naj obrnemo?
K

Jos. Macuh
Maribor, Stolna ulica 5
nasproti Ljudski posojilnici.

Priporoča se **pre. dohovščini** in **slav. občinstvu** za obilen **obisk**; osobito se priporoča vsem cenjenim odsekom „Orla“ za nabavo kompletih krojev in vso telovadno opravo Orlovske znake itd. Imam nadalje veliko zalogo **zim-skega** črnega- in modnega blaga, iz solidnih tovarn. Cene nizke! Delo solidno in vestno! Postrežba točna!

Gostilničarji pozor!

Velik postranski zaslužek Vam donaša patentovano sobno kegljišče s pištolo. Zahtevajte cenik.

Istotako Vam priporočamo najboljše sobne acetilenove aparate, takozvano »briketid-luč« po znatno znižani ceni in plačljivo v najmanjših obrokih. Zastopniki se iščejo.

Zinauer & Co. Sv. Jakob v Slov. gor.

Ni treba si glavo tret!

Najboljše špecerijsko blago, zanesljiva kaljiva vsakovrstna **semena**

voščenih in drugih vrst sveč, dobivate z jamčeno solidne postrežbe pr staroznani tvrdki

Milan Hočevar Celje
tik farne cerkve.

Volneno
za ženske in sukno za moške obleke zadnje mode razpošilja najceneje **Jugoslovanska razpošiljalna R. Stermecki v Celju št. 301.**
Vzorci in cenik čez tisoč stvari z slikami poštnine prosto.

Liniment mazilo, najboljšo sredstvo, če si hočeš odstraniti potenje nog. Cena 3 krome (tudi v znamkah). — Pošilja franko. **Mestna lekarna pri c. kr. „Orlu“ v Mariboru** Glavni trg tik rotovža. 181

V najstarejši narodni **manufaktorni trgovini** se vsled smrti gospoda **Karola Vanič, Celje** Narodni dom **prodaja** vsakovrstno blago, kakor: možko in žensko sukno, druki, oksforti, platno vsaki širivosti, dezniki, nogavice, moderci, kravate itd. itd. **po zelo znižani ceni!** Velika množina različnih **ostankov pod lastno ceno**

Slikar in pleskar
Prevzamem vsa dela dekoracijske, slikarske in pleskarske stroke, katera izvršujem vestno in po najnižjih cenah. **Mihael Dobravec v Celju** Gospodska ulica 5.

Kdor hoče dobro vince piti

in svoje srce razvedriti naj obiše gostilno **Inkret v Karčovini**, Lajtersperska cesta kjer edino se točijo znana **dr. Turnerjeva vina** vseh vrst.

Dobi se tudi pristna slivovka, izborno vinsko žganje in dobro obležani rum. Cene nizke. Postrežba točna,

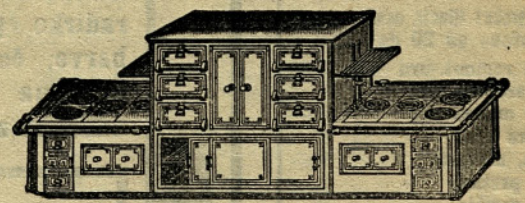
A. Vihar & N. Novak

Koroška ceste 53 **Maribor** Hengasse 2 in 4

se priporočata v izdelovanje vseh v to stroko spadajočih mizarških del, kakor: za stavebe hiš, pohištvo za stanovanja, šole, cerkve, prodajalne in pisarne; izdelujeta portale in prevzameta vsakovrstna popravila. — Strogo solidna, najcenejša in hitra postrežba.

Tovarna za peči H. KOLOSEUS
Wels, Goruje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa, emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele, restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s plinom in peči na plin, trpežne irske peči. Dobe se v vsaki trgovini, kjer ne, se pošljijo takoj. Zahtevajo se naj „Originalni Koloseus-št. di niki in manj vredni izdelki naj se vsrčajo. Ceniki zastoj.

Kmetje pozor!

V Mariboru: Stolna ulica (Domgasse) je **prva ljudska kavarna** prenovljena ter je v taisti zopet vse snažno in v lepem redu. Tam se dobiva čaj, punč, kava, mleko in druge okrepcilne pijače, kakor tudi mrzla jedila po zelo nizki ceni.

Podpisani vabi vse kmete, kateri vozijo svoje prideleke v Maribor na obilen obisk.

MATIJA OBRAN.

Trgovina s specerijskim blagom

Glavna slovenska zaloga velikanska izbira kranj. vrvarskega blaga kakor: štrang, užd, vrvi, vrvi za perilo, mrez za seno in za o-
:: troške postelje itd. itd. :: Sprejema se vse pod to stroko spadajoča dela kakor: vrvi za zvonove, dvigalnice in transimsije. :

Na drobno! Točna in solidna postrežba! **Na debelo!**

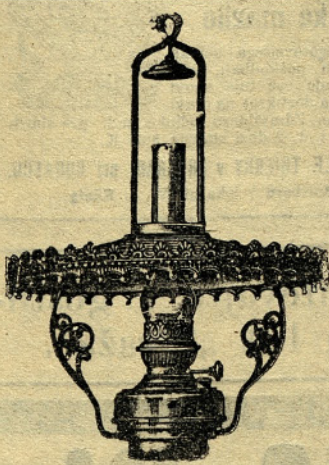
Pozor Slovenci!

Ivan Ravnikar
Celje

Graška cesta 21.

Trgovina z moko in dežel. pridelki

Glavna slovenska zaloga suhih in oljnatih barv, čopičev, firniza in
:: lakov. :: Zaloga nagrobnih in voščenih sveč,
: Zaloga vseh rdnjskih voda. : Priporočam sveža, deteljna, travna,
poljska, vrtna in cvetlična kaljiva
:: semena. 22

Edina štajerska narodna steklarska trgovina
Na debelo! **Na drobno!**

Franc Strupi, Celje
Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.

Prevzete vse steklarskih del pri cerkvah in priv. stavbah. Najsolidnejša in točna postrežba.

Delniški kapital **8 milijonov K.**

Podružnica

Rentni fond čez **800.000 K.**

Ljubljanske kreditne banke
v Celju

obrestuje **vloge** v tekočem računu od 15. nov. 1912 po **5%** čistih

z 60 dnevno odpovedjo po **5 1/2%**

od dne vloge do dne dviga

Rentni davek plača banka sama.

